

Længerevarende ledighed skævt fordelt: Nordjylland hårdest ramt

Flere og flere dagpengemodtagere hænger fast i ledighed. Antallet af ledige, der har været ledige i sammenhængende ½-1 år er således mere end fordoblet på et år. Især i Nordjylland, på Fyn, Lolland og Bornholm er det blevet vanskeligere for krisens ofre at komme i beskæftigelse igen. På Fyn og i Nordjylland er der mere end dobbelt så mange længerevarende ledige som i Nordsjælland. Antallet af langtidsledige vil stige i de kommende måneder, men politisk handling nu vil kunne begrænse skaden.

af Privatøkonom **Mie Dalskov** og stud. Polit. **Gyrithe Rosenlund**

9. november 2009

Analysens hovedkonklusioner

- Ledigheden er ved at bide sig fast på det danske arbejdsmarked. Antallet af dagpengemodtagere, der har været ledige i sammenhængende ½-1 år, er steget fra 9.000 til 20.000 i forhold til sidste år, hvilket er mere end en fordobling.
- Stigningen i antallet af længerevarende ledige er mere end dobbelt så høj i Vest- og Syddjyllandsområdet som i Københavnsområdet. En række jyske kommuner med Morsø og Hedensted i spidsen topper listen over de kommuner, der har haft de største stigninger.
- Niveaumæssigt er antallet af længerevarende ledige særlig højt i flere nordjyske og fynske kommuner, hvor antallet målt i forhold til arbejdsstyrken er op til 5 gange højere end i flere sjællandske kommuner.
- Det store antal af længerevarende ledige varslers nye tider på arbejdsmarkedet. Hvis langtidsledigheden ikke for alvor skal bide sig fast, så kræver det resolut politisk handling.

Kontakt

Privatøkonom

Mie Dalskov

Tlf. 33 55 77 20

Mobil 42 42 90 18

md@ae.dk

Presseansvarlig

Janus Breck

Tlf. 33 55 77 25

Mobil 40 61 34 38

jb@ae.dk

Ledigheden bider sig fast

På landsplan er antallet af dagpengemodtagere, der har været ledige i sammenhængende ½-1 år, steget med over 10.000 personer siden sidste år. Dermed er antallet af længerevarende ledige mere end fordoblet på 1 år, når der ses på de ledige i uge 25 i 2008 og 2009. Dette ses i tabel 1.

Tabel 1. Sammenhængende ledighed for forsikrede ledige

	2008	2009	Ændring
	Antal personer		Pct.
0 - ½ år	31.190	77.259	147,7
½- 1 år	9.367	19.270	105,7
1-1½ år	3.788	3.832	1,2
1½-2 år	2.659	2.028	-23,7
Over 2 år	5.369	2.894	-46,1
I alt	52.373	105.283	101,0

Anm: Tabellen viser dagpengemodtagere, der var ledige i uge 25 det pågældende år. Tabellen viser optællingen af sammenhængende ledighedsforløb indtil 4 uger uden for ledighed. Lediges brug af arbejdsgiverbetalt ferie samt 6 ugers selvvalgt uddannelse vil undervurdere antallet af længerevarende ledige.

Kilde: AE på baggrund af Beskæftigelsesministeriets DREAM version DREAM0906.

Arbejdsmarkedskrisen satte for alvor ind i efteråret 2008, hvilket vil sige at de, der mistede deres arbejde med krisens opståen, netop har været ledige i ½-1 år. Krisen på arbejdsmarkedet har endnu ikke været så længe, at langtidsledigheden er slået igennem i de officielle ledighedstal. Typisk går der nogen tid fra, at ledigheden begynder at stige, og til at det kan ses i den sammenhængende ledighed. Dels er der på nuværende tidspunkt ikke gået så lang tid fra krisen satte ind, og dels vil der være slør i ledighedstallene f.eks. fordi nogle ledige går på arbejdsgiverbetalt ferie.

Denne analyse fokuserer på de dagpengemodtagere, der sammenlagt har været ledige i ½-1 år, da stigningen her giver en indikation på at langtidsledigheden er på vej til at stige. Se yderligere forklaring i boks 1.

Boks 1. Varsling om flere langtidsledige

Som resultat af den stigende arbejdsløshed er det blevet sværere for de ledige at finde arbejde. Vejen til beskæftigelse er blevet længere, hvilket nu kan ses på længden af ledighedsperioden for mange ledige.

Arbejdsløsheden begyndte for alvor at stige hen imod efteråret 2008 (se figuren nedenfor). Endnu har man ikke i de officielle ledighedstal kunne spore en stigning i langtidsledigheden, der traditionelt måles som antallet af personer, der har været ledige i 80 procent af året, eller i mere end 1 år. Forklaringen er, at der typisk går noget tid fra en krise slår igennem til, at den kan ses på ledighedstallene bl.a. fordi nogle ledige går på arbejdsgiverbetalt ferie. Så selvom krisen er mere end et år gammel, så er antallet af ledige, der har været arbejdsløse i mere end et år endnu ikke steget jf. de officielle ledighedstal på trods af, at ledigheden fortsat stiger måned for måned.

Denne analyse fokuserer på de dagpengemodtagere, der sammenlagt har været ledige i ½-1 år, da dette giver en indikation på at langtidsledigheden er på vej til at stige.

Stor forskel på ledighedsudviklingen landet over – Vestjylland hårdt ramt

Rundt om i landet er der stor forskel på, hvordan udviklingen i antallet af længerevarende ledige har været. Tabel 2 viser de kommuner, hvor der har været de største og mindste procentvise stigninger i antallet længerevarende ledige, når der ses på sammenhængende ledighed i ½-1 år.

I flere jyske kommuner er antallet af længerevarende ledige nærmest eksploderet, idet antallet er mere end tredoblet i forhold til sidste år. I Morsø, Hedensted og Varde er der tale om stigninger på over 300 procent, hvilket svarer til, at antallet af længerevarende ledige næsten er firdoblet.

Man skal dog holde sig for øje, at en høj procentmæssig vækst ikke nødvendigvis siger noget om, hvor mange længerevarende ledige der er i kommunen. Kommuner, der havde et lavt udgangsniveau i 2008, kan fremstå med høje stigninger i procent selvom, der kun er tale om ganske få længerevarende ledige. Dette er dog ikke tilfældet for Morsø kommune, der havde ret mange længerevarende ledige i forhold til arbejdsstyrken i kommunen. Dette ses i næste afsnit.

I de kommuner, hvor antallet af længerevarende ledige er steget mindst, er der tale om stigninger på under halvdelen af den samlede stigning på 106 procent. Dette er f.eks. kommuner som Ishøj, Bornholm og Gentofte, der har haft stigninger på under 50 procent.

Det er dog netop nogle af disse kommuner, som i forvejen havde mange længerevarende ledige. Derfor vil de alene fremstå som havende små stigninger. Det gælder f.eks. for Bornholm, Slagelse og Svendborg, der trods de lave stigninger, har forholdsmæssigt mange længerevarende ledige.

De procentvise stigninger kan således ikke stå alene, da man samtidig skal tage højde for niveauet i kommunen.

Tabel 2. Stigning i antal personer med sammenhængende ledighed på ½-1 år, kommuner

Bund 10	Pct.	Top 10	Pct.
Ishøj	35,7	Morsø	395,2
Bornholm	40,3	Hedensted	348,1
Gentofte	48,2	Varde	266,7
Jammerbugt	50,5	Glostrup	262,5
Gladsaxe	56,4	Holstebro	262,1
Dragør	60,0	Skive	242,6
Kerteminde	60,7	Halsnæs	214,7
Tårnby	61,8	Horsens	206,2
Svendborg	66,7	Struer	203,3
Slagelse	69,6	Lejre	200,0
Hele landet	105,7	Hele landet	105,7

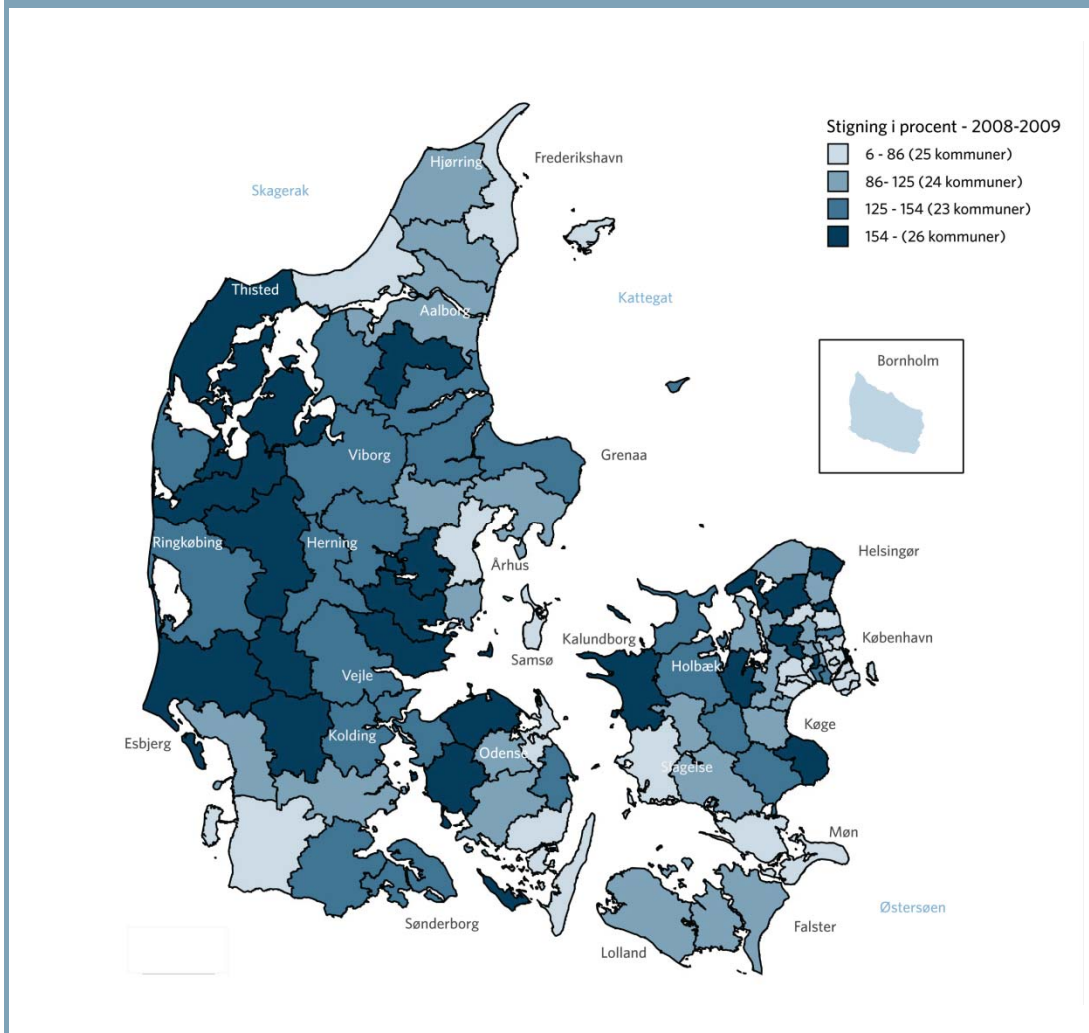
Anm: Tabellen viser stigningen i antal dagpengemodtagere med sammenhængende ledighed på ½-1 år målt for ledige i uge 25 2008 og 2009.

Anm.: En række danske småøer er udeladt af tabellen.

Kilde: AE på baggrund af Beskæftigelsesministeriets DREAM version DREAM0906a.

Figur 1 illustrerer den procentvise stigning i antallet længerevarende ledige i kommunerne. Her ses det tydeligt, at flere Vest- og Sydjyske kommuner har haft store stigninger. Det ses dog samtidig, at der har været markante stigninger spredt over landet f.eks. på Fyn, Sjælland og i Østjylland.

Figur 1. Stigning i antal personer med sammenhængende ledighed på ½-1 år - kommuner

Anm: Tabellen viser stigningen i antal dagpengemodtagere med sammenhængende ledighed på ½-1 år målt for ledige i uge 25 2008 og 2009. Kilde: AE på baggrund af Beskæftigelsesministeriets DREAM version DREAM0906a.

I tabel 3, der viser resultaterne på landsdele, ses det, at stigningen i antallet af længerevarende ledige er mere end dobbelt så høj i Vest- og Sydjylland som i Københavnsområdet og på Bornholm. Alle dele af Jylland ligger over landsresultatet på nær Nordjylland, der ligger på niveau. Stigningen i den længerevarende ledige er med andre ord gået hårdest udover Jylland.

Endnu engang skal man være varsom med at overtolke de procentvise stigninger. I Nordsjælland, der ser ud til at være hårdt ramt af stigningen i antallet af længerevarende ledige, er der faktisk få længerevarende ledige i forhold til arbejdsstyrken. Omvendt har det meste af Jylland forholdsmæssigt mange længerevarende ledige, når det gælder antal. Dette ses i næste afsnit.

Tabel 3. Stigning i antal personer med sammenhængende ledighed på ½-1 år, landsdele

	Pct.
Bornholm	40,3
København by	69,9
Københavns omegn	87,7
Fyn	101,3
Østsjælland	102,7
Nordjylland	104,1
Hele landet	105,7
Østjylland	112,4
Vest- og Sydsjælland	114,1
Sydjylland	137,4
Nordsjælland	139,2
Vestjylland	177,0

Anm: Tabellen viser stigningen i antal dagpengemodtagere med sammenhængende ledighed på ½-1 år målt for ledige i uge 25 2008 og 2009.
 Kilde: AE på baggrund af Beskæftigelsesministeriets DREAM version DREAM0906a.

Mange længerevarende ledige i udkantsområderne

En ting er, hvordan udviklingen har været, noget andet er, hvor der er flest længerevarende ledige. Som tabel 2 viste, er der ikke nødvendigvis sammenhæng mellem en høj stigning i den længerevarende ledighed, og at den udgør et stort problem i kommunen.

Tabel 4 viser antallet af dagpengemodtagere, der har været sammenhængende ledige i ½-1 år, målt i forhold til hver 1.000 i arbejdsstyrken i kommunen. På landsplan svarer de 19.000 længerevarende ledige til et niveau på 6,6 pr. 1.000 i arbejdsstyrken. Det ses, at det især er i de nordjyske og fynske kommuner samt en række kommuner på den københavnske vestegn og på Bornholm, der har forholdsvis mange længerevarende ledige. I flere af disse kommuner er antallet af længerevarende ledige omkring dobbelt så stort som på landsplan, når der måles i forhold til arbejdsstyrken.

I forhold til de procentvise stigninger siger antallet i forhold til arbejdsstyrken noget om, hvor stort et problem længerevarende ledighed udgør i kommunerne. Målet er så at sige rensset for forskelle i kommunernes størrelse.

Sammenlignet med landsgennemsnittet er der rigtig mange kommuner, der ikke har nær så mange længerevarende ledige. I Dragør, Allerød, Billund og Rudersdal udgør de længerevarende ledige under 3 pr. 1.000 i arbejdsstyrken, dvs. mindre end halvdelen af landsgennemsnittet.

Forskellene mellem kommunerne er så tydelige, at der i de kommuner, der er ramt hårdest, er 5-6 gange flere længerevarende ledige i forhold til arbejdsstyrken, som i de kommuner, der er mindst ramt.

Tabel 4. Antal længerevarende ledige pr. 1.000 i arbejdsstyrken fordelt på kommuner, 2009

Bund 10 kommuner	Antal pr. 1.000 i arbejdsstyrken (promille)	Top 10 kommuner	Antal pr. 1.000 i arbejdsstyrken (promille)
Dragør	2,3	Bornholm	14,3
Allerød	2,6	Ishøj	11,9
Billund	2,9	Læsø	10,8
Rudersdal	3,1	Lolland	10,1
Egedal	3,3	Brønderslev	9,7
Lyngby-Taarbæk	3,4	Nordfyns	9,6
Hillerød	3,4	Aalborg	9,6
Gentofte	3,5	Ærø	9,5
Hørsholm	3,8	Assens	9,5
Vejen	4,0	Hjørring	9,5
Landsgennemsnit	6,6	Landsgennemsnit	6,6

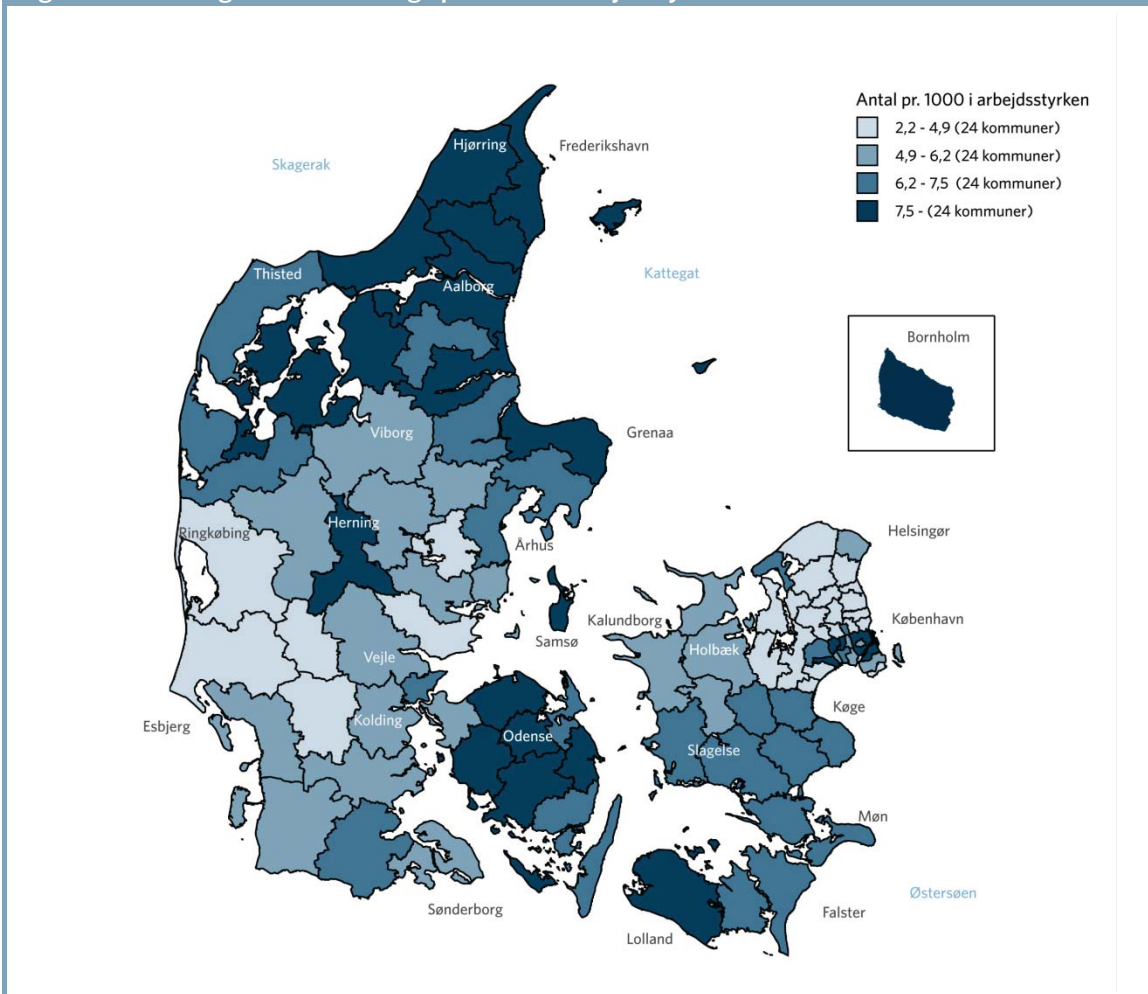
Anm.: Figuren viser antallet af dagpengemodtagere, der har været ledige i sammenhængende ½-1 år, målt i forhold til 1.000 i arbejdsstyrken i kommunen. Målt i uge 25 2009.

Anm.: En række danske småøer er udeladt af tabellen.

Kilde: AE på baggrund af Beskæftigelsesministeriets DREAM version DREAM0906a.

På figur 2 ses det tydeligt, at det i særlig grad er Nordjylland, Fyn samt Lolland-Falster og Bornholm, der har mange længerevarende ledige i forhold til arbejdsstyrken.

Figur 2. Antal længerevarende ledige pr. 1.000 i arbejdsstyrken - 2009

Anm.: Figuren viser antallet af dagpengemodtagere, der har været ledige i sammenhængende ½-1 år, målt i forhold til 1.000 i arbejdsstyrken i kommunen. Målt i uge 25 2009.

Kilde: AE på baggrund af Beskæftigelsesministeriets DREAM version DREAM0906a.

Når det gælder landsdele, er det især de Nordsjællandske kommuner, der har relativt få længerevarende ledige i forhold til arbejdsstyrken, hvilket også gælder i Syddjylland. Netop dette sydlige Jylland havde, jf. tabel 3, en stor stigning i den længerevarende ledighed, men som tabel 5 viser, udgør de længerevarende ledige ikke så stor en andel af arbejdsstyrken.

Omvendt ses det, at Bornholm, Nordjylland og Fyn har markant flere længerevarende ledige end resten af landet. Faktisk har Nordjylland netop dobbelt så mange længerevarende ledige i forhold til arbejdsstyrken som Nordsjælland.

Tabel 5. Antal længerevarende ledige landsdele - 2009

	Antal længerevarende pr. 1.000 i arbejdsstyrken (promille)	Antal længerevarende ledige
Nordsjælland	4,2	983
Østsjælland	4,7	598
Syddjylland	5,4	2.023
Københavns omegn	5,5	1.447
Østjylland	6,3	2.784
Vestjylland	6,4	1.479
Hele landet	6,6	19.258
Vest- og Sydsjælland	6,7	2.030
København by	7,7	2.877
Fyn	8,4	2.065
Nordjylland	8,8	2.676
Bornholm	14,3	296

Anm.: Figuren viser antallet af dagpengemodtagere, der har været ledige i sammenhængende ½-1 år, målt i forhold til 1.000 i arbejdsstyrken i kommunen. Målt i uge 25 2009.

Kilde: AE på baggrund af Beskæftigelsesministeriets DREAM version DREAM0906a.

Politisk handling kan imødegå stigning i langtidsledigheden

Analysen varslers, at det er nye tider på det danske arbejdsmarked. Antallet af længerevarende ledige er fordoblet på landsplan i forhold til 2008, og i flere kommuner står det endnu værre til. Skiftet på arbejdsmarkedet har betydet, at det er blevet markant sværere at komme i beskæftigelse igen. Mange af de ledige, der mistede deres job, da krisen satte ind, hænger stadig fast i ledigheden, og der er nu stor sandsynlighed for, at langtidsledigheden vil stige de kommende måneder.

Får langtidsledigheden for alvor lov til at bide sig fast, vil det munde ud i risiko for marginalisering og udstødning af arbejdsmarkedet. Længerevarende ledighed er i første række et problem for den enkelte, der hænger fast i arbejdsløsheden. Men derudover vil flere langtidsledige skabe en risiko for et permanent højere ledighedsniveau, der kan koste på den samfundsøkonomiske vækst og velstand i en årrække fremover. Derfor er flere langtidsledige ikke kun et problem for dem, der rammes af længerevarende ledighedsperioder, men det er også et samfundsøkonomisk problem. Man risikerer f.eks. at miste de seneste års gevinster på arbejdsmarkedet i form af, at flere ældre har udskudt deres tilbagetrækning, og at mange svage grupper er kommet i arbejde.

Især nogle egne af landet er meget hårdt ramt. Allerede da ledigheden for alvor vendte i efteråret 2008 så det ud til, at det gik hårdt udover Nordjylland og Fyn. Denne analyse dokumenterer, at netop disse dele af landet har markant flere længerevarende ledige end resten af landet.

Prognoser for fremtidens arbejdsmarked viser, at der i fremtiden kun vil blive efterspurgt uddannet arbejdskraft. Derfor er det en god ide, at sørge for at uddanne de ledige, så man er klar til den stigende efterspørgsel efter krisen. Derfor må der politisk handling til - både på nationalt og regionalt plan for at bremse ledigheden - og gøre vejen fra ledighed til beskæftigelse kortere.

Arbejdsmarkedspolitikken skal op i gear, og ingen ung skal være på arbejdsmarkedet uden en uddannelse. Der skal ske en hurtig og effektiv indsats i jobcentre, så de ledige får de bedste muligheder for at få et nyt job. De ledige, ikke kun de unge, skal opkvalificeres og efteruddannes under ledighedsforløbet. Det er netop den aktive arbejdsmarkedspolitik, der skal forhindre en voldsom stigning i ledigheden.

Hvis langtidsledigheden ikke for alvor skal bide sig fast, så kræver det politisk handling. AE mener, at en vækstpakke er en del af løsningen, der vil kunne stimulere den økonomiske vækst, så der igen bliver efterspørgsel efter arbejdskraft. AE foreslår, på linje med de økonomiske vismænd, en vækstpakke, som øger de offentlige bygge- og anlægsinvesteringer. Øgede offentlige investeringer for 26,5 mia. kr. i løbet af de næste 2 år, vil redde i omegnen af 20.000 stillinger.